

O potřebách trhu práce

Všudypřítomné digitální technologie, snadná dostupnost více či méně relevantních informací a bezpečnostní rizika spojená s používáním těchto technologií výrazně ovlivňují aktuální požadavky na přenositelné uživatelské digitální kompetence, kterými by měl být vybaven každý zaměstnanec na trhu práce. Schopnost produktivně, efektivně, kriticky a bezpečně pracovat s digitálními technologiemi a využívat tyto technologie pro celou škálu pracovních úkonů by měla být nejen přirozenou součástí vzdělávacího procesu, ale především potřebou a požadavkem mnoha zaměstnanců a zaměstnavatelů.

Dosavadní zkušenosti mnoha zaměstnavatelů, ale i celá řada měření a studií odhalují nepříjemnou skutečnost, že ani současní absolventi škol ve velké většině nevnímají zásadní rozdíly mezi dovednostmi potřebnými pro využívání digitálních technologií v osobním životě a digitálními znalostmi a dovednostmi, které potřebují, vyžadují nebo očekávají jejich budoucí zaměstnavatelé na trhu práce. Velmi rutinně používají sociální sítě, hry nebo komunikační nástroje, ale využívat digitální technologie jako pracovní nástroj neumí ve většině případů ani produktivně, ani efektivně, ani kriticky a ani bezpečně.

Velmi podobně jsou na tom i stávající zaměstnanci, kteří se na trhu práce pohybují řadu let. Jejich přenositelné uživatelské digitální kompetence jsou často velmi povrchní nebo úzce a specificky zaměřené, což výrazně snižuje produktivitu a efektivitu jejich práce, ale i jejich adaptabilitu v rámci zaměstnavatele. Dlouhodobé výsledky praktických zkoušek mezinárodního konceptu digitálních kompetencí ECDL/ICDL tato tvrzení objektivně dokládají.

O mezinárodním konceptu ECDL/ICDL

ECDL/ICDL – European, resp. International Certification of Digital Literacy and Digital Skills je celosvětově rozšířený vzdělávací a certifikační koncept v oblasti digitálních kompetencí, který vznikl za podpory Evropské komise v polovině 90. let minulého století.

Koncept ECDL/ICDL definuje mezinárodní standardy (minimální vzdělávací obsah) v podobě tzv. ECDL sylabů. Tyto sylaby pokrývající celou škálu oblastí, ve kterých jsou digitální technologie využívány, a jsou průběžně na mezinárodní úrovni aktualizovány. Koncept ECDL/ICDL zároveň určuje metodu, jakou jsou digitální kompetence objektivně a nezávisle ověřovány. Tato metoda je založena na praktických zkouškách prováděných s využitím běžné výpočetní techniky v reálném programovém prostředí.

Zkoušky dle konceptu ECDL/ICDL jsou mezinárodně uznávané, celosvětově procesně standardizované, objektivní a nezávislé na konkrétní výpočetní technice a programovém vybavení. V celém světě se využívá jednotné a pravidelně aktualizované databáze testových úloh. Úspěšní absolventi zkoušek mohou získat některý z ECDL/ICDL certifikátů, které mají neomezenou mezinárodní platnost.

Za obsah sylabů a testových úloh odpovídá výhradní vlastník konceptu – ICDL Foundation Irsko, nezisková organizace založená v roce 1997 sdružením Council of European Professional Informatics Societies (CEPIS) za podpory Evropské komise. ICDL Foundation poskytuje licenci k provozování tohoto mezinárodního konceptu národním profesním společnostem se vztahem k informatice sdruženým v CEPIS – garantům kvality ECDL/ICDL zkoušek v národním prostředí.

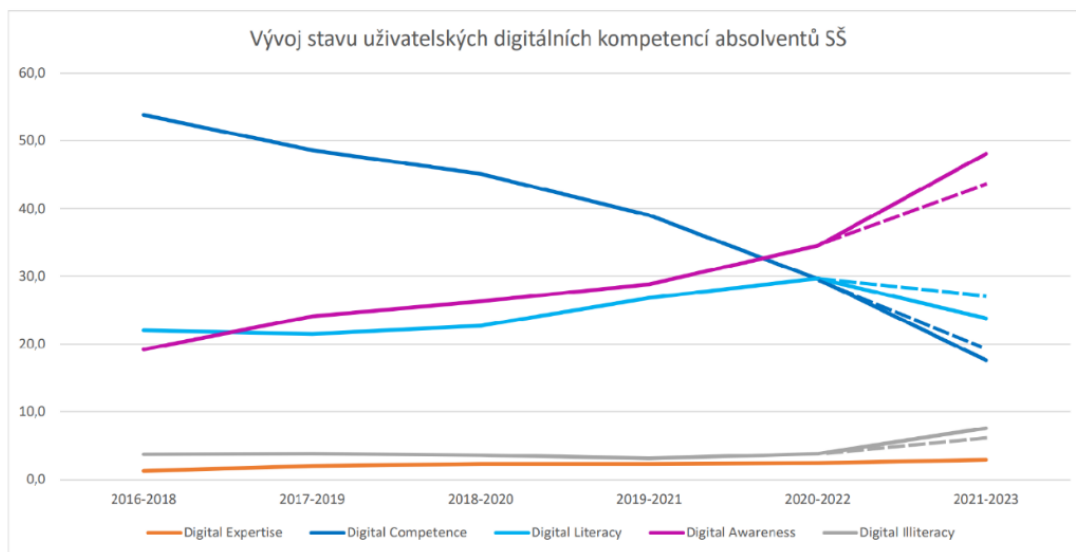
O současném stavu výuky digitálních kompetencí ve školách

Aktuální pojetí RVP v oblasti informatiky a nedostatečná komunikace kompetentních státních institucí se školami ve svém důsledku vede k tomu, že učitelé často bez pochopení podstaty, důvodů a souvislostí přechází na plošnou výuku robotiky a programování. To vše se děje bez ohledu na skutečnost, že potenciální profesní uplatnění v této oblasti trhu práce nalezne jen menší část absolventů škol. Sami učitelé ji odhadují na 10 %. Zbývající většina absolventů, která nemá dispozice

ke zvládnutí této technologické problematiky na stanovené úrovni, opouští školy s minimem smysluplně využitelných uživatelských digitálních dovedností, nemluvě o digitálních dovednostech potřebných pro produktivní, efektivní a bezpečné využívání digitálních technologií na trhu práce. A tento negativní trend se prokazatelně prohlubuje.

Představa kompetentních státních institucí, že se výuka nezbytných uživatelských digitálních dovedností, které nová informatika nepokrývá, přesune do ostatních předmětů, naráží na nedostatečnou kvalifikaci učitelů těchto předmětů, na nedostatek prostoru pro přímou praktickou výuku digitálních dovedností, na nedostatek technického vybavení a na nerealistickou představu, že se žáci těmto uživatelským digitálním dovednostem naučí „na pozadí“ výuky neinformatických předmětů. Přitom opět sami učitelé uvádějí, že generační výměna učitelského sboru ani štedrá materiální podpora státu tyto problémy nevyřeší, neboť nastupující mladí učitelé také často nemají dostatečnou úroveň uživatelských digitálních kompetencí. Což není překvapivé, když jsou pedagogické fakulty vysokých škol tlačeny do pozice vědeckých institucí místo toho, aby učitele připravovaly na reálný každodenní svět, rozmanité schopnosti dětí a predikovatelné potřeby trhu práce související nejen s vývojem, výrobou, správou a údržbou digitálních technologií, ale také s jejich produktivním, efektivním a bezpečným používáním.

Celkem osob	5 446	6 163	5 765	5 905	6 526	8 673
Věk v době konání zkoušek	do 19 let	do 19 let	do 19 let	do 19 let	do 19 let	do 19 let
Období konání zkoušek	2016-2018	2017-2019	2018-2020	2019-2021	2020-2022	2021-2023
Digital Expertise	1,3	2,0	2,3	2,3	2,4	2,9
Digital Competence	53,8	48,6	45,1	39,0	29,6	17,6
Digital Literacy	22,0	21,5	22,7	26,8	29,7	23,8
Digital Awareness	19,2	24,1	26,3	28,8	34,5	48,1
Digital Illiteracy	3,7	3,8	3,6	3,1	3,8	7,6

(data ECDL)

Graf ukazuje prudký pokles počtu absolventů škol, kteří jsou vybaveni takovým rozsahem uživatelských digitálních dovedností, který je potřebný pro úspěšný vstup na trh práce (tmavě modrá křivka). Současně také klesá počet absolventů, jejichž uživatelské digitální dovednosti sice nestačí pro vstup na trh práce, ale jsou dostatečné pro plnohodnotný osobní život (světle modrá křivka). Naopak přibývá počet absolventů škol, jejichž uživatelské digitální dovednosti jsou jen povrchní, malého rozsahu, neefektivní nebo nebezpečné (fialová křivka).

HLOUBKA UŽIVATELSKÝCH DIGITÁLNÍCH KOMPETENCÍ

ROZSAH UŽIVATELSKÝCH DIGITÁLNÍCH KOMPETENCÍ